

„Az a legfontosabb, hogy összetartsunk”

Magyarországi Német Önkormányzatok Napja

Immár 24. alkalommal tartották meg a Magyarországi Német Önkormányzatok Napját, amit minden évben január második szombatján – az első ízben 1994 decemberében megválasztott kisebbségi önkormányzatok megalakulásának évfordulóján – ünnepelünk. A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata (MNOÖ) ez alkalomból 2020. január 11-én a pécsi Kodály Központban gálaműsort rendezett.

Az ország különböző szegleteiből érkezett vendégeket az MNOÖ elnöke, *Englenderné Hock Ibolya* köszöntötte. Huszonöt esztendeje annak – emlékeztetett beszédében –, hogy Magyarországon megalakultak a nemzetiségi önkormányzatok. Annak idején nagy reményekkel tekintettünk a politikai és kulturális autonómiánk kibontakozása elébe. A 24 évvel ezelőtt megrendezett első gálaműsorunk legújabb kori történetünk egyik érzelmi csúcspontja volt – mondta –, amellyel ország-világ számára azt üzentük, tovább szeretnénk létezni. Az önkormányzati rendszer kétségkívül erősítette a jelenlétünket és lendületet adott a tevékenységünknek.

Az MNOÖ elnöke köszöntőbeszédében utalt a tavalyi nemzetiségi önkormányzati választások eredményeire is, majd összefoglalta az MNOÖ 2020-ra kitűzött céljait. Még több segítséget szeretnénk adni – jelentette ki – a települési német önkormányzatok által fenntartott intézményeknek, folytatjuk a pedagógus-ösztöndíj programunkat, az oktatási területen pedig új tantervek készülnek. Azt tervezzük, hogy még intenzívebben támogatjuk az ifjúsági munkát, az egyesületeink, kultúracsoporthaink pedig továbbra is számíthatnak a segítségünkre. Lehetséges, hogy nem minden tervünk valósul majd meg, esetleg az erőfeszítéseink ellenére néha-néha kudarcot vallunk, ám azt gondolom, az a legfontosabb – fűzte hozzá –, hogy összetartsunk, hogy mindenkiben értékeljük a tenni akarást, és mindnyájan ennek szellemében dolgozzunk.

Az efféle ünnepek a munkám legkellemesebb részét képezik – kezdte ünnepi beszédét Ausztria magyarországi nagykövete, *Elisabeth Ellison-Kramer* a legfrissebb gazdasági mutatók tükrében kiemelte, hogy az osztrák-magyar kétoldalú kapcsolatok kedvezőek, főként a kereskedelem, a turizmus, valamint a kultúra és a politika területén. Beszédét a kisebbségek védelmének fontosságával folytatva kifejtette: a kisebbségek a maguk kultúrájával az egész társadalom kultúráját gazdagítják, az adott népet nyitottabbá, toleránsabbá, színesebbé teszik. A Magyarországon élő német népcsoport tagjai – költők, polgárok, iparosok, értelmiségiek, földművesek – az államalapítás óta jelentős hatással voltak az ország történelmére, kultúrájára. A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata ezen örökség továbbvitelében települési önkormányzat-

Englenderné Hock Ibolya

Színes képösszeállításunk a hátsó borítón látható.

May Péter felvételei

Elisabeth Ellison-Kramer

Vincze Loránt

tok, egyesületek, kulturális csoportok százainak ernyőszerzeteként rendkívül fontos szerepet játszik – állította határozottan. Beszéde végén megköszönte a színvonalas munkát és kiemelkedően jó együttműködést. Az Önök munkája – mondta – Magyarország kulturális sokszínűsége tekintetében hihetetlen jelentőségű!

A magyarországi német közösség Európa német kisebbségei számára megbízható és számottevő partner – hangsúlyozta beszédében az Európai Nemzetiségek Föderális Uniójának (FUEN) elnöke. *Vincze Loránt* elmondta, hogy az MNOÖ egykori elnöke, *Heinek Ottó* rendkívül sokat tett azért, hogy a FUEN-en belül létrejöhetett a Német Kisebbségek Munkacsoportja. Utalt arra, hogy hazánkban például értéktű a nemzetiségek helyzete, majd kiemelte, fontos, hogy e népcsoportok megőrizték, ápolják

önazonosság-tudatukat. Az egyént elsősorban az anyanyelve, az anyanyelvű kultúrája határozza meg, az a szellemi közösség, amelynek része. E mellett megfér a többi identitása – fejtette ki. Nem is lehet rangsorolni az identitásokat – állította –, hiszen a többes identitás senkitől semmit nem vesz el, nem okoz meghasonulást, hanem sokkal inkább gazdagítja, erősíti az egyént, a közösséget, a régiót és az egész országot.

Az ez évi gálán tizenhetedik alkalommal vehették át magyarországi német középiskolás, illetve friss diplomás fiatalok a *Koch Valéria-díjat*. Az elismerést kiemelkedő iskolai teljesítményük és a nemzetiségi területen végzett munkájuk alapján, illetve német nemzetiségi témában megírt kiváló diplomamunkájukért ítélték oda számukra.

Az idei díjat a veszprémi *Cziráki Bálint* (Lovassy László Gimnázium, Veszprém), a csátaljai *Hedrich Natália* (Magyarországi Németek Általános Művelődési Központja, Baja), a dunaharaszti *Kreisz Gréta* (Kossuth Lajos Gimnázium, Budapest), valamint az újbaroki *Nagy Viktória* (az Eötvös Loránd Tudományegyetem végzett hallgatója) kapta.

Az országos német önkormányzat most először adományozta két fiatal tudósaknak az MNOÖ 2018-ban elhunyt elnökéről elnevezett *Heinek Ottó-díjat*. Ezt az idén *dr. Bechtel Helmut Herman* és *dr. Márkus Beáta* vehette át. Előbbi az idegennek mint motívumnak a jelenkori magyarországi német irodalomban való megjelenéseit kutatja, utóbbi kitüntetett pedig a magyarországi német civil lakosság 1944-1945-ben a Szovjetunióba történt deportálásáról készítette disszertációját.

A gálaműsor keretében adták át a *Magyarországi Németiségért Arany Dísztit*, a német nemzetiség legmagasabb kitüntetését is.

A 2020. évi díjazottjai *Horváth Etele*, *Láng Ferencné* és *dr. Tóth Ágnes* voltak.

Horváth Etele, a magyarországi német néptáncmozgalom meghatározó alakja, aki a Baranya megyei Véménd német nemzetiségi hagyományainak és népviseletének ápolása, valamint a faluközösség építése-összetartása érdekében csaknem fél évszázada vállal áldozatos munkát. 1973-ban alapított a faluban gyermek- és felnőttcsoportból álló német táncgyűtest, amelyet mind a mai napig ő vezet, és amelynek rendkívüli színvonaláról megszámlálhatatlanul sok fellépés és kitüntetés tanúskodik. A csapat egykori és jelenlegi tagjai a német nemzetiségi hagyományok tudatos és elkötelezett ápolóivá váltak, erős magyarországi német identitásukat gyermekeikre-unokáikra is átörökítették. Horváth Etele 30 éven át vezette a település kulturális központjaként szolgáló faluházat, s mindezek mellett a Magyarországi Német Ének-, Zene- és Tánckarok Országos Tanácsa Táncszekciójának elnökségi tagja.

Láng Ferencné, a hazai német óvodapedagógia kiemelkedő egyénisége. 25 évig szülőfalujában, Dunabogdányban dolgozott óvónóként. Eközben szakfelügyelőként patronálta a Pest, Nógrád és Békés megyei, valamint a fővárosi német nemzetiségi óvodákat, továbbá az Országos Pedagógiai Intézet német referenseként a magyar és osztrák óvodák közti kapcsolatokat, az intézet szaktanácsadójaként pedig a Pest megyei német nemzetiségi óvodákat támogatta. 1990-től három évig vezetett egy magyarországi német magánóvodát, majd a közép-magyarországi s budapesti oktatási körzet szakfelügyelőjeként és oktatásügyi főtanácsosként felelt a német mint nemzetiségi nyelv oktatásáért. Ezt követően nyugdíjazásáig az Országos Közoktatási Szolgáltató Iroda munkatársaként a német óvodapedagógia ügyéért dolgozott. A részben általa megalapított, magyarországi német óvodákat és iskolákat támogató egyesület révén pedagógusok munkáját segíti információkkal, továbbképzésekkel, tanulmányutakkal.

Dr. Tóth Ágnes történész, egyetemi oktató, az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézetének tudományos főmunkatársa, a Pécsi Tudományegyetem Német Történelem és Kultúra Délkelet-Közép-Európában Alapítványi Tanszékének vezetője. Akasztórol származik, magyar-történelem szakon végzett Szegeden, majd a Bács-Kiskun Megyei Levéltárban dolgozott – egy idő után annak vezetőjeként. Ez idő tájt kezdett el foglalkozni az észak-bácskai falvak XX. századi történetével, majd kezdte kutatni a németek elűzetését, annak területi különbségeit. Szakterülete többek között a magyarországi németek legújabb kori története. E témában írt kötetei fordulópontjai a téma feltárásának (Telepítések Magyarországon 1945–1948 között; Pártállam és nemzetiségek; Hazatértek; Dokumentumok a magyarországi németek történetéhez 1944-1953). Legfontosabb kutatási területei: Magyarország és Kelet-Közép-Európa XX. századi történetén belül különösen a régió nemzetiségei; a magyarországi nemzeti-etnikai kisebbségek a XXI. században; az 1956-os forradalom – elsősorban Bács-Kiskun megyei – eseményei.

Immár hagyomány, hogy a gálaműsor közreműködői a *legszínvonalasabb német nemzetiségi együttesek, illetve kulturális fesztiválok elismerést szerzett kultúracsoporthoz* közül kerülnek ki. Az idei fellépők: a Totál Brass Együttes, nyelvjárási történeteket előadó tanulók (*Koczor Emma*, *Gerner Hannes*, *Tallér Nikolett*, *Megyesi Renáta*), a Koch Valéria Ifjúsági Kórus, a Solymári Gyermektáncscsoport, a Vecsési Ifjúsági Fúvószenekar, a Magyarországi Német Színház társulata, a Blumenstrauß Kórus, az Alte Kameraden Zenekar, a Fünfkirchen-Leőwey Táncgyűttes és a Ritter Zenekar.

LdU Presse